

HET RASTER VZW
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

JAARVERSLAG 2019

JAARVERSLAG 2019

Inhoud

Inleiding	3
Ontwikkelingen in de zorgsector	4
Werking in cijfers	6
Accenten in de begeleiding	10
Liga Autisme Vlaanderen	14
Autisme Chat	16
Projecten in de kijker	18
<i>Groepsbegeleiding voor partners</i>	18
<i>Coaching jongvolwassenen</i>	19
<i>Project outreach psychiatrische ziekenhuizen</i>	19
<i>Globale Individuele Ondersteuning</i>	20
<i>Autimatic</i>	20
<i>Auti-Maatje</i>	20
<i>De wereld in mijn hoofd</i>	20
<i>Academische Werkplaats Autisme (AWA)</i>	21
<i>Driedaagse op de boerderij</i>	21
Werken aan kwaliteit	22
Tevredenheid van onze cliënten	24
Werken in Het Raster	25
Wereld Autisme Dag 2019	26
GDPR	27
Cyberaanval	27
'Mijn Raster' – een digitaal cliëntenportaal	28
Financiën	29
Vooruitblik op 2020 en de verdere toekomst	30

Het Raster vzw – hoofdzetel

Boomsesteenweg 510A – 2020 Antwerpen – Tel 03 830 35 89
Website: www.hetraster.be – E-mail: info@hetraster.be
Rekeningnummer: BE57 7350 0361 3135 – BIC: KREDBEBB
Ondernemingsnummer 0476.639.588

Het Raster Antwerpen

Boomsesteenweg 510A – 2020 Antwerpen – Tel 03 830 35 89

Het Raster Halle-Vilvoorde-Brussel

August De Boeckstraat 20 – 1800 Vilvoorde – Tel 02 757 11 18

Het Raster Kempen

Tramwiel 5 – 2360 Oud-Turnhout – Tel 014 75 39 70

Het Raster Leuven

Geldenaaksebaan 277 – 3001 Heverlee – Tel 016 85 09 01

Het Raster wordt erkend en gesubsidieerd door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Inleiding

2019 was alweer een belangrijk jaar voor Het Raster. We brachten de verbouwing van onze nieuwe vestiging in de Kempen tot een goed einde, we startten met het nieuwe zorgpakket 'Globale Individuele Ondersteuning' en onze erkenning werd aanzienlijk uitgebreid. Samen met de andere Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten bouwden we de Liga Autisme Vlaanderen verder uit. Dit geeft ons een positieve en dynamische uitstraling en tilt ons van een provinciaal naar een Vlaams niveau. In de schoot van de Liga werkte Het Raster samen met productiehuis Sylvester een nieuwe documentaire belevingsfilm uit, 'De wereld in mijn hoofd'. Een ander hoogtepunt is de oprichting van de chathulp autisme. Dit project nam meteen een vliegende start en zal de komende jaren ongetwijfeld alleen maar aan belang winnen.

Net als de voorgaande jaren realiseerden we in 2019 een aantal strategische projecten. We ontwikkelden een groepsbegeleiding voor partners, onder de naam van 'R NXT LVL' lanceerden we een nieuw ondersteuningspakket voor coaching van jongvolwassenen, we reikten de hand naar psychiatrische ziekenhuizen en we gaven het gloednieuwe innovatieve tewerkstellingsproject 'Autimatic' een duwtje in de rug. Voor het tweede jaar op rij ondersteunde Het Raster de driedaagse op de boerderij van de dienst Sport & Jeugd van de gemeente Zandhoven.

Begeleiding aan huis blijft uiteraard onze kernactiviteit. En ook daar houdt de stijgende lijn aan. We hebben in 2019 meer cliënten begeleid dan ooit tevoren. Steeds meer mensen kloppen bij Het Raster aan waardoor we genoodzaakt zijn om tussentijds een aanmeldingsstop door te voeren. Iedereen blijft echter altijd welkom in onze Autitheek. Bezoekers kunnen gratis allerlei documentatie en ondersteunende materialen ontlenuen, en we helpen hen graag voort met al hun vragen over autisme. We zijn blij dat we voor Auti-Maatje ook weer konden rekenen op een groep van enthousiaste vrijwilligers die allerlei leuke vrijetijdsactiviteiten organiseerden voor onze cliënten.

Op de volgende bladzijden staan we eerst even stil bij de ontwikkelingen in onze sector. Daarna vind je een beschrijving van onze werking in 2019, van de essentiële cijfergegevens en van de belangrijkste verwezenlijkingen van het afgelopen jaar.

Erik Buelens
directeur

Ontwikkelingen in de zorgsector

De omgeving waarbinnen Het Raster werkt, is de afgelopen jaren ingrijpend veranderd. De acht voorbije jaren stonden in het teken van de vernieuwing van het ondersteuningsbeleid voor volwassenen met een handicap. De idee van persoonsvolgende financiering deed in 2011 haar intrede met de conceptnota 'Perspectief 2020, nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap' van minister Vandeurzen. Dit zou het einde inluiden van een tijdperk van vele decennia waar diensten en voorzieningen rechtstreeks werden gesubsidieerd door de overheid. Het uitgangspunt van de persoonsvolgende financiering is dat als je de middelen in handen geeft van mensen met een beperking zelf, ze meer zorg op maat zullen kunnen bekomen en ze meer keuzevrijheid zullen hebben. De verwachting is ook dat de reguliere sector meer betrokken zal raken bij de ondersteuning van mensen met een beperking.

De persoonsvolgende financiering voor volwassenen is ondertussen een feit. Afgelopen jaar werd koortsachtig verder gewerkt aan een gelijkaardig systeem voor minderjarigen. Ook hier zal rechtstreekse en niet rechtstreekse hulp worden uitgebouwd. Ook hier zullen kinderen en jongeren met een

handicap en hun gezin die een grotere ondersteuningsnood hebben, een persoonsvolgend budget kunnen aanvragen. Het is de bedoeling dat dit budget nauw aansluit bij hun ondersteuningsnoden en rekening houdt met de noden van de context. Veel belang zal hierbij worden toegekend aan de bevordering van de participatiekansen van het kind aan een meer inclusieve samenleving. Speciale aandacht zal hierbij uitgaan naar ondersteuning van kinderen in de kinderopvang en in het onderwijs. Het uitwerken van deze persoonsvolgende financiering voor minderjarigen loopt echter niet van een leien dakje. De invoering ervan is voorzien voor juni 2020 maar vandaag moeten we vaststellen dat het absoluut nog niet duidelijk is waar de overheid naartoe wil en hoe dit vertaald zal worden in een werkbare praktijk. De roep om te temporiseren en te herbronnen klinkt steeds luider.

Ondertussen ontstond uit de fusie van de agentschappen Kind & Gezin en Jongerenwelzijn het nieuwe agentschap 'Opgroeien'. Bedoeling is een efficiënter en meer geïntegreerd beleid te kunnen voeren rond kinderen en jongeren. De observatie- en behandelingscentra (OBC's), de centra voor ontwikkelingsstoornissen (COS) en het aanbod voor jongeren

met een ernstige gedrags- en emotionele stoornis (GES+), gingen mee op in deze fusie. Het valt niet uit te sluiten dat nog andere aspecten van ondersteuning van kinderen en jongeren met een handicap, zoals bijvoorbeeld de rechtstreeks toegankelijke hulpverlening aan minderjarigen, eveneens zullen worden overgeheveld.

De voorbije jaren wordt in de jeugdhulp steeds meer intersectoraal samengewerkt. Een treffend voorbeeld daarvan is het project 'Eén gezin, één plan, meer capaciteit en samenwerking in de rechtstreekse jeugdhulp'. Vlaanderen maakte de vorige twee jaar 15 miljoen euro vrij voor uitbreiding van de Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdzorg, meer bepaald voor snel inzetbare ondersteuning; krachtgerichte, netwerkversterkende overbruggingszorg voor cliënten die wachten op hulp. De uitbreiding werd toegekend aan 15 intersectorale netwerken over Vlaanderen. Het Raster werkt actief mee aan de uitbouw van deze netwerken, en stelt in 2019 twee begeleiders halftijds ter beschikking van het netwerk Voor- en Noorderkempen. We geloven in de meerwaarde van werken over sectoren heen. Dit leidt tot kruisbestuiving en bundeling van krachten. Dit project heeft echter ook negatieve kanten. Zo wordt aan alle leden van de netwerken het nieuwe registratiesysteem '1G1P' opgelegd. Hierin moeten alle jeugdhulpvragen uit de regio worden geregistreerd, ook die van minderjarigen die verder niet in aanraking komen met dit project. Dit betekent voor ons dubbel werk. Verder hebben cliënten het gevoel dat hun privacy hierin onvoldoende wordt gerespecteerd. Daarenboven werkt de verplichte registratie drempelverhogend. We kunnen ons ook niet van de indruk ontdoen dat de overheid probeert een centraal systeem van aanmelding en dispatching te installeren. Onze sector, maar ook de geestelijke gezondheidszorg en de gebruikers hebben zich daarom afgelopen jaar fel verzet tegen dit registratiesysteem en zullen dat ook in 2020 blijven doen.

In maart 2019 keurde de Vlaamse Regering de afbakening van 14 regionale zorgzones definitief goed. Eerder werd al het eerstelijnsdecreet goedgekeurd. Hierin worden de uitgangspunten omschreven van de eerstelijnszones en de taken van de zorggraden worden erin vastgelegd. Deze 60 eerstelijnszones kregen in de loop van 2019 geleidelijk aan vorm. Iedere gemeente en eerstelijnszone komt in één regionale zorgzone terecht. Op Vlaams niveau werd VIVEL opgericht, het Vlaams Instituut Voor de Eerste Lijn. In de regionale zorgzones zal worden afgestemd over interregionale en intersectorale samenwerking. Elke regionale zorgzone werkt met een 'regionaal zorgplatform'. Dit platform zal onder andere het beleidsdomein Welzijn adviseren over de afstemming van het aanbod aan zorg en ondersteuning op de behoeften van de bevolking binnen zijn werkgebied. Omdat er veel structuren bij deze hervorming betrokken zijn, zal de overheid voldoende tijd en ruimte voorzien om de transitie naar de regionale zorgzones mogelijk te maken. Dat zal onder meer gebeuren aan de hand van een viertal pilotprojecten. We volgen deze van nabij op. In de loop van de volgende jaren zullen we onze werking moeten afstemmen op deze nieuwe inrichting van het Vlaamse zorglandschap.

In 2019 konden we een mooie uitbreiding realiseren, zowel voor de 'reguliere' RTH als voor de nieuwe functie 'Globale Individuele Ondersteuning'. Het Raster krijgt er 427 personeelspunten bij. Daardoor konden we al onze mensen met een tijdelijk contract in dienst houden en er is zelfs nog ruimte om in 2020 een aantal bijkomende medewerkers aan te werven. Deze uitbreiding is zeer welgekomen, want de komende 5 jaar verwachten we slechts een beperkte uitbreiding van onze RTH-capaciteit.

De voorbije jaren wordt in de jeugdhulp steeds meer intersectoraal samengewerkt.

Werking in cijfers

Erkenning en prestaties

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) erkent Het Raster als aanbieder van Rechtstreeks Toegankelijke Hulp (RTH). Deze erkenning wordt uitgedrukt in personeelspunten en geeft aan hoeveel personeel maximaal wordt gesubsidieerd op voorwaarde dat het opgelegde aantal begeleidingen wordt gerealiseerd. Het Raster ontvangt in het laatste kwartaal van 2019 een uitbreiding RTH van omgerekend 49 punten. Vanaf 2020 bedraagt de uitbreiding op jaarbasis 147,17 punten. Voor het kalenderjaar 2019 is Het Raster Antwerpen daarmee erkend voor 3392 RTH-punten en Het Raster Vlaams-Brabant voor 1960 RTH-punten. Onze totale RTH-erkenning bedraagt dus 5352 punten. Dit komt overeen met 22.774 mobiele begeleidingen. In 2019 realiseert Het Raster Antwerpen 3810 punten en Het Raster Vlaams-Brabant 2150 punten. Beide afdelingen hebben dus opnieuw ruimschoots de norm behaald. Omgerekend begeleiden we zelfs ongeveer 170 gezinnen meer dan wat ons wordt opgelegd. Daarin speelt ook mee dat Het Raster er voor het tweede jaar op rij voor koos om boven het gesubsidieerde kader, uit eigen middelen dus, extra personeel in te zetten. In 2019 gaat het meer bepaald om ongeveer 119 personeelspunten of iets meer dan 1,5 voltijdse begeleider.

In september 2019 wordt in de Rechtstreeks Toegankelijke Hulp een nieuwe functie ingevoerd: de Globale Individuele Ondersteuning (GIO). Verderop in dit jaarverslag gaan we daar dieper op in. Het kabinet Welzijn trok in 2019 2 miljoen euro uit om deze functie te lanceren en Het Raster krijgt hiervan voor het laatste kwartaal 2019 een bijkomende erkenning van 85 personeelspunten. Het Raster behaalt deze erkenning ruimschoots; we presteren zelfs 120 %.

Naast de personeelspunten voor RTH, erkent het VAPH Het Raster over 2019 ook voor 50 personeelspunten 'Multifunctioneel Centrum' (MFC). Om hier gebruik van te kunnen maken heeft de cliënt een erkenning nodig vanuit Jeugdhulp. Het gaat dus om 'Niet-Rechtstreeks Toegankelijke Hulp' (NRTH) voor cliënten die een intensieve begeleiding nodig hebben of die ook elders ondersteund worden. Met deze MFC-punten hebben we afgelopen jaar 12 kinderen en jongeren begeleiding kunnen bieden.

Onze totale RTH-erkenning bedraagt 5352 punten. Dit komt overeen met 22.774 mobiele begeleidingen.

In grafiek 1 zien we de groei van de erkenning RTH (inclusief GIO) en het gepresteerde aantal begeleidingen in onze beide provincies over de jaren heen. Van alle gepresteerde RTH begeleidingen in 2019 bestaat 79 % uit directe begeleidingen door de begeleider. De verschillende vormen van groepsbegeleiding vormen zowat 18 % van alle begeleidingen. De resterende 3 % gaat naar outreach en naar dagopvang en nachtverblijf tijdens de zomerkampen. Onder 'outreach' wordt de overdracht van handicapspecifieke expertise naar andere personen of organisaties begrepen.

Cliënten in begeleiding

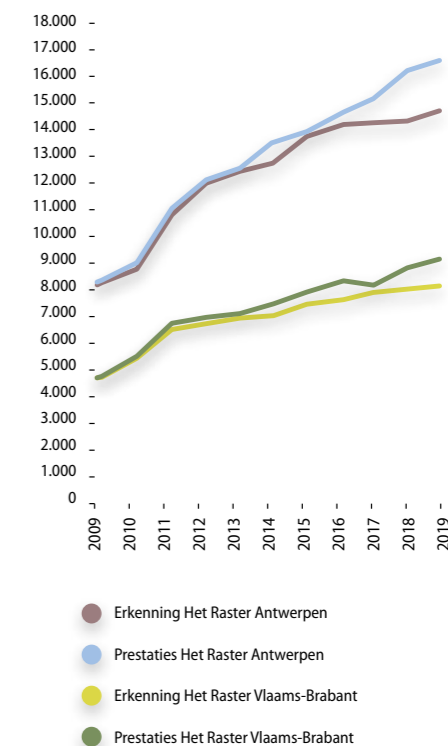
In de loop van 2019 begeleidt Het Raster Antwerpen 1436 cliënten en Het Raster Vlaams-Brabant 666. 73 % daarvan zijn jongens en mannen, 27 % zijn meisjes en vrouwen. Vroeger was het aandeel mannen verhoudingsgewijs nog groter dan de huidige 73 %.

Deze evolutie is te verklaren vanuit een betere herkenning en diagnostiek van autisme bij vrouwen. Het aantal cliënten dat wordt begeleid neemt jaar na jaar toe. Dat heeft uiteraard te maken met de groei van onze dienst, maar ook met het feit dat we kortere begeleidingstrajecten aanbieden.

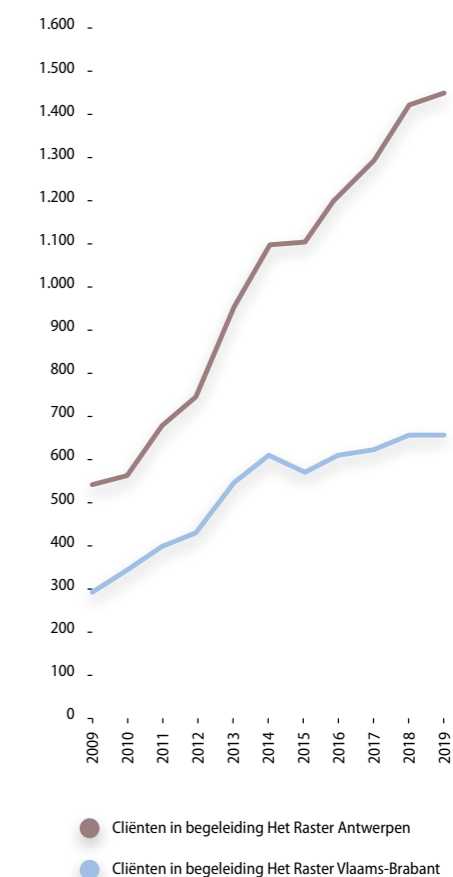
In- en uitstroom

In Het Raster Antwerpen noteerden we in 2019 in totaal 994 aanmeldingen. Bij 791 cliënten werd de begeleiding opgestart en bij 830 cliënten werd deze afgerond. In Het Raster Vlaams-Brabant meldden zich 396 cliënten aan. Bij 362 cliënten ging de begeleiding van start en bij evenveel cliënten werd ze afgerond. Ongeveer 24 % van de cliënten die zich aanmelden waren ouders van een kind met autisme jonger dan 6 jaar. 30 % van alle aanmeldingen waren kinderen van 6 tot 11 jaar en 23 % van de aanmeldingen betrof jongeren tussen 12 en 17 jaar. 23 % van de aangemelde cliënten was 18 jaar of ouder. Deze cijfers van aanmeldingen, opgestarte en afgesloten begeleidingstrajecten, maken opnieuw duidelijk dat de vraag naar begeleiding autisme nog steeds veel groter is dan we met de huidige capaciteit van onze dienst aankunnen. Omdat de wachttijden op onze vroegere wachtlijst onaanvaardbaar lang werden, beperken we de laatste jaren onze instroom. We laten maar nieuwe cliënten toe in de mate dat we hen binnen een aanvaardbare termijn ook daadwerkelijk begeleiding kunnen bieden. In bepaalde regio's en voor bepaalde leeftijdsgroepen is een periodieke aanmeldstop dan ook onvermijdelijk. Cliënten kunnen zich in die periodes niet aanmelden voor langdurige begeleiding, maar ze kunnen wel terecht voor een eenmalig adviesgesprek. Het resultaat van de aanmeldstop is in 2019 duidelijk zichtbaar in het lagere aanmeldcijfer.

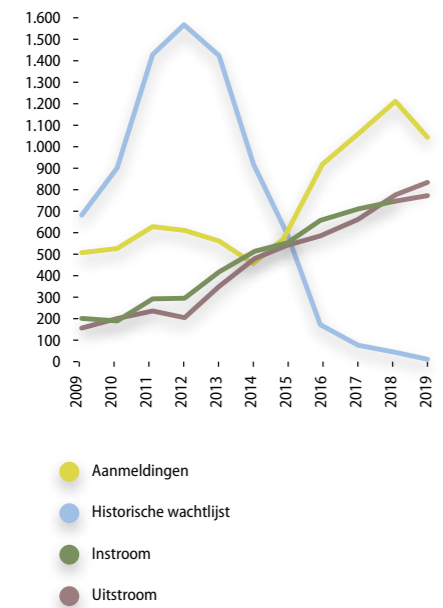
Grafiek 1: erkenning en prestaties

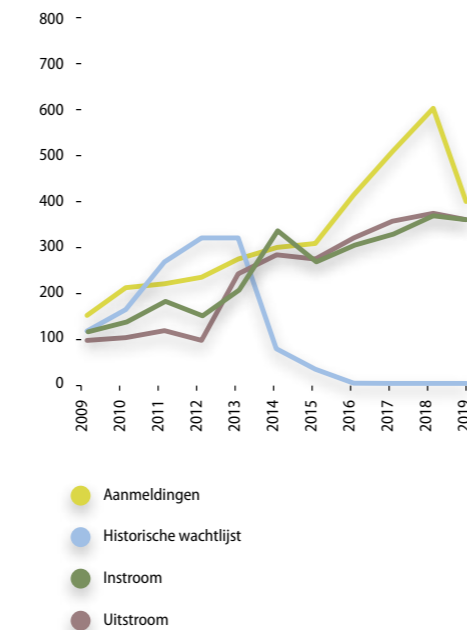
Grafiek 2: cliënten in begeleiding

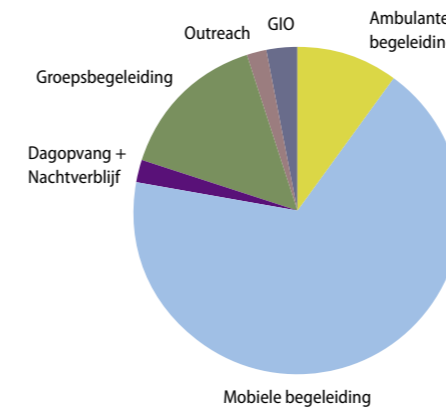
Grafiek 3: in- en uitstroom en wachtlijst
Het Raster Antwerpen

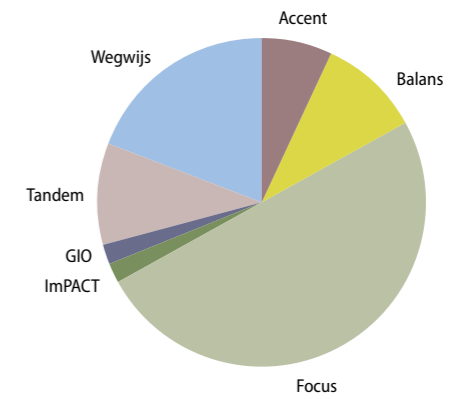
Grafiek 4: in- en uitstroom en wachtlijst
Het Raster Vlaams-Brabant

Grafiek 5: functies

Grafiek 6: zorgpakketten

Doorverwijzers

Het Raster bouwde in de loop van de voorbije twee decennia steeds meer naambekendheid op. Het zijn in de eerste plaats multidisciplinaire teams en diagnostische centra die naar ons verwijzen. We denken dan aan de Centra voor Ontwikkelingsstoornissen van Antwerpen, Leuven en Jette, maar ook bijvoorbeeld aan Indigo, een privaat multidisciplinair team in de provincie Antwerpen, aan centra voor leerlingenbegeleiding, revalidatiecentra en diensten geestelijke gezondheidszorg.

Daarnaast komen er ook heel wat verwijzingen uit de medische wereld: huisartsen, pediaters, neurologen of (kinder)psychiaters, al dan niet werkzaam in universitaire of algemene ziekenhuizen. Ook andere hulpverleners verwijzen vaak naar ons door; dat zijn dan bijvoorbeeld psychologen of begeleiders van andere thuisbegeleidingsdiensten of RTH-diensten.

Tenslotte vinden ook heel wat mensen rechtstreeks de weg naar ons. Het gaat dan vaak om cliënten die vroeger al in begeleiding waren of om mensen die door vrienden, kennissen of familie naar ons zijn verwezen. Ook de Vlaamse Vereniging Autisme verwijst regelmatig naar ons door.

Functies en zorgpakketten

Ruim 99 % van alle prestaties die Het Raster levert, vallen binnen de Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening (RTH). Cliënten met een relatief beperkte hulpvraag kunnen hier gebruik van maken zonder dat ze een erkenning bij de overheid moeten aanvragen. Binnen RTH wordt onderscheid gemaakt tussen de functies ambulante en mobiele begeleiding, groepsbegeleiding, ambulante en mobiele outreach, (dag)opvang en (nacht)verblijf. Met 'mobiel' wordt bedoeld dat de hulpverlener zich verplaatst. 'Ambulant' betekent dat de prestatie op de dienst wordt geleverd.

Vanaf september 2019 wordt de Rechtstreeks Toegankelijke Hulp uitgebreid met een nieuwe functie: de Globale Individuele Ondersteuning, kortweg 'GIO'. Het doel van GIO is de participatie van jonge kinderen met (een vermoeden van) een handicap in inclusieve contexten - met name het gewoon onderwijs en de kinderopvang - te bevorderen en te versterken. De vraag naar GIO is groter dan de middelen die Het Raster hiervoor krijgt, waardoor er in 2019 maar een beperkt aantal cliënten konden instromen.

In de beginjaren bestond thuisbegeleiding uitsluitend uit individuele begeleiding aan huis, mobiele begeleiding dus. Op dit ogenblik blijft deze vorm van ondersteuning met 68 % nog steeds veruit de belangrijkste activiteit van Het Raster. De zorgpakketten 'Focus', 'Balans' en 'Tandem' maken

hier het leeuwendeel van uit. Bij Focus wordt een half jaar tot een jaar begeleiding geboden, maximaal 36 begeleidingen. Het zorgpakket Balans loopt over maximaal 2 jaar en is begrensd tot hoogstens 72 begeleidingen. Bij Tandem gaat de begeleider met de cliënt aan de slag om een aantal (sociale) vaardigheden aan te leren. Tandem loopt hoogstens 1 jaar en ook hier geldt een maximum van 36 begeleidingen per jaar.

In de loop der jaren nam ook het aantal individuele begeleidingsgesprekken op de dienst toe. De functie ambulante begeleiding staat ondertussen voor 11 % van onze erkenning. Dit heeft in belangrijke mate te maken met het succes van ons zorgpakket 'Wegwijs', een kortdurende module voor onthaal, advies en oriëntering.

De verschillende vormen van groepsbegeleiding die we aanbieden, worden steeds populairder. Ondertussen vormt deze werkvorm 18 % van onze capaciteit. Waar het oorspronkelijk voor ouders een antwoord was op de lange wachtlijsten, bleek groepsbegeleiding een waardevol aanbod dat ook op zichzelf kan staan. Naast de groepsbegeleiding voor ouders werden verschillende andere vormen uitgewerkt. Gaandeweg konden we voor uiteenlopende doelgroepen een aanbod uitbouwen dat de sterke kanten van een groep optimaal benut: informatie en ervaringen delen, samen leren, samen oefenen en elkaar steunen. Er volgde een aanbod voor jonge broers en zussen (brussen) van een kind met autisme, voor puberbrussen, voor adolescenten met autisme en voor grootouders. Deze vormen van groepsbegeleiding bleken

na een periode van uitproberen stuk voor stuk waardevol te zijn. Ze kunnen voluit rekenen op het enthousiasme en de tevredenheid van de deelnemers en hun gezinnen.

In 2019 presteerde Het Raster 432 mobiele en 34 ambulante sessies outreach, samen goed voor bijna 2 % van onze capaciteit. 19 van die sessies gebeurden trouwens buiten het subsidiair kader omdat we onze erkende capaciteit uitsluitend voor outreach aanwenden als er een direct effect te verwachten is op de participatiekansen van mensen met autisme. Concreet betekent dit voor ons dat er interactief en in kleine groep(en) wordt gewerkt. Anders beschouwen we het eerder als praktijkgerichte vorming. Met de functie outreach gaan we zeer zuinig om omdat elke outreachprestatie de plaats van een begeleiding inneemt.

Iets meer dan 1 % van onze capaciteit gaat naar de functies (dag)opvang en (nacht)verblijf. We maken van deze functie gebruik sinds 2018 om vanuit de Liga Autisme Vlaanderen weekkampen te organiseren voor kinderen met autisme.

Het Raster presteert ook elk jaar een aantal begeleidingen waarvoor het wettelijk kader geen subsidie voorziet. Toch doen we dit omdat we willen tegemoetkomen aan onbeantwoorde zorgvragen van onze cliënten. Dit zijn vooral activiteiten in de ondersteuning van de vrije tijd ('Auti-Maatje'), eenmalige informatie- en adviesgesprekken voor mensen die meer willen weten over autisme, psychotherapie en de hierboven genoemde Praktijkgerichte Vorming Autisme.

Accenten in de begeleiding

De belangrijkste activiteit van Het Raster bestaat uit het bieden van begeleiding aan gezinnen en personen met autisme. In de loop van de voorbije jaren werkten wij een gedifferentieerd begeleidingsaanbod uit. De beweegredenen om tot een dergelijk gevarieerd aanbod te komen zijn enerzijds ingegeven door de specifieke hulpvragen van cliënten, zoals het geval is bij de ouder-kindtraining ImPACT en psychotherapie. Anderzijds spelen de capaciteitsproblemen waar Het Raster mee te maken heeft een belangrijke rol. Bij het huidige gamma aan zorgpakketten geldt het principe dat cliënten het hulpaanbod krijgen dat nauw aansluit op de nood van dat moment, niet meer, niet minder.

Na een telefonische aanmelding ontvangt de cliënt een login om in de applicatie 'Mijn Raster' zijn aanmelding te vervolledigen en een verkenningsgesprek te boeken. In dit gesprek luistert de instroomcoördinator naar de vragen en zorgen van de ouders en het kind, of de volwassen cliënt. Op basis van dit gesprek beslist de cliënt in samenspraak met de instroomcoördinator wat de meest aangewezen vervolghulp is. Meestal kan er zonder meer een keuze zijn voor een zorgpakket van Het Raster. Soms zijn er enkele gesprekken extra nodig om tot een weloverwogen besluit te komen, zeker wanneer de hulpvraag van de cliënt complex is of wanneer de nodige draagkracht ontbreekt.

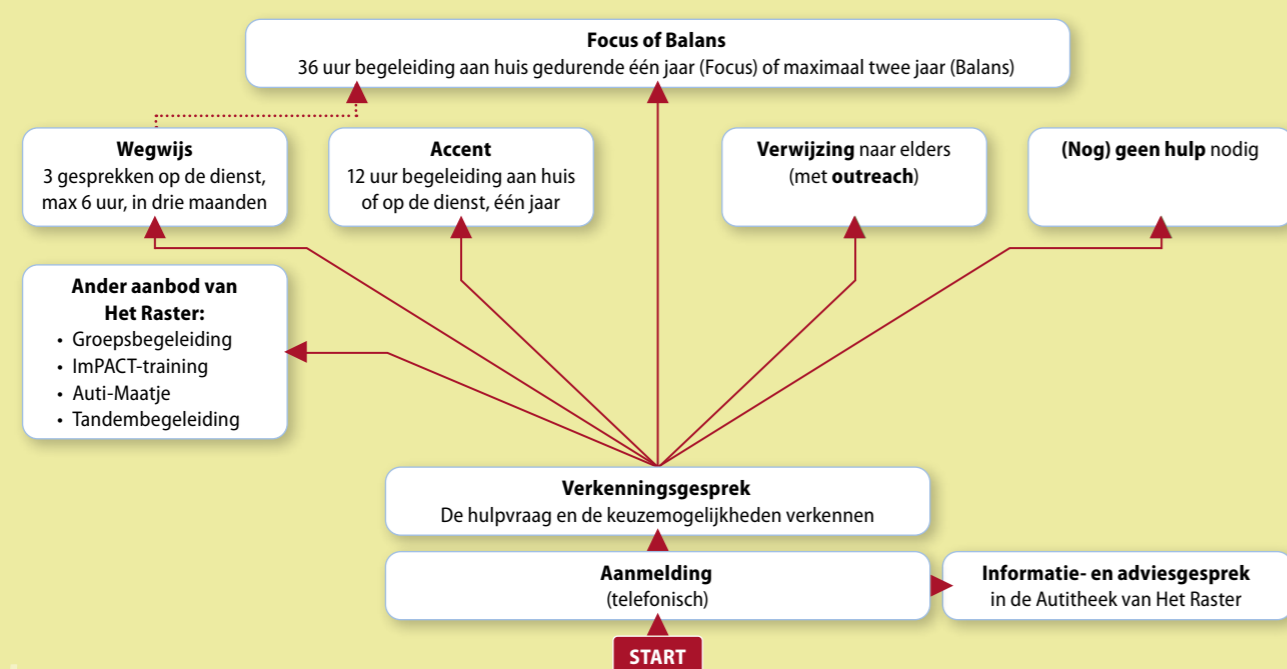
Indien er geen twijfel is over de vraag of Het Raster de meest aangewezen hulperlener is, eventueel in samenwerking met psychiatrische opvolging of andere gespecialiseerde hulp,

dan kan een zorgpakket Focus voor hulp van één jaar aan huis worden gestart. Autisme is een indringende problematiek, waardoor er op dit zorgpakket het vaakst een beroep wordt gedaan. Zorgpakket Balans, met twee jaar de langdurige variant van Focus, kan een antwoord vormen voor sommige cliënten, maar wordt door capaciteitsproblemen momenteel alleen aan onze volwassen cliënten aangeboden.

Indien een korte opvolging van een twaalfal gesprekken volstaat, kan de cliënt beroep doen op het zorgpakket Accent. In 2019 maken onze cliënten voor het derde jaar op rij vaker gebruik van dit zorgpakket, namelijk 82 keer tegenover 50 in 2018. Door de versoepeling van de restricties in de toewijzing van Accent in 2017 kan het klaarblijkelijk voor een groeiend aantal cliënten een gepast aanbod zijn.

Zorgpakket Wegwijs is met drie gesprekken over een periode van drie maanden bedoeld om de cliënt te helpen om andere hulp te vinden, om aan een beperkte informatieve hulpvraag tegemoet te komen of om cliënten die opnieuw bij ons aanmelden na een afgesloten begeleidingstraject, van dienst te kunnen zijn. In 2019 maken 339 cliënten gebruik van dit zorgpakket. Volwassen cliënten kunnen sinds 2019 dit zorgpakket opnemen in zes gesprekken van een uur. Zo komen we tegemoet aan die cliënten voor wie een gesprek van meer dan een uur te belastend is.

In een stroomdiagram kan je van een eerste contact tot de start van de hulp het volgende zien:

Door een toename van aanmeldingen zien we ons ook in 2019 genoodzaakt om voor verschillende regio's en leeftijdscategorieën een aanmeldstop door te voeren:

AANMELDMOGELIJKHEDEN IN 2019		ANTWERPEN	KEMPEN	HALLE – VILVOORDE – BRUSSEL	LEUVEN
0 t.e.m 5jaar	ImPACT	aanmelden mogelijk	aanmelden mogelijk	aanmelden mogelijk	aanmelden mogelijk
	Begeleiding	aanmelden mogelijk	aanmeldstop tot 1/4/2020	aanmelden mogelijk	aanmeldstop tot 1/4/2020
6 t/m 11 jaar		aanmeldstop tot 1/4/2020	aanmeldstop tot 1/4/2020	aanmelden mogelijk	aanmeldstop tot 1/4/2020
12 t/m 17 jaar		aanmelden mogelijk	aanmelden mogelijk	aanmelden mogelijk	aanmeldstop tot 1/4/2020
18 t/m 65 jaar		aanmeldstop tot 1/4/2020	aanmelden mogelijk	aanmeldstop tot 1/4/2020	aanmeldstop tot 1/4/2020

In alle vormen van begeleiding bieden we ouders, personen met autisme en het netwerk praktisch inzicht in autisme. Hierdoor komt een veranderingsproces op gang waarvan het de bedoeling is dat het stapsgewijs leidt tot een betere afstemming tussen de persoon met autisme en zijn omgeving.

De frequentie van begeleiding wordt steeds aangepast aan de noden van het gezin of de volwassen cliënt. De begeleider komt gemiddeld om de drie weken langs, soms frequenter of juist minder vaak, afhankelijk van de noden van dat moment. Er is geen standaardprogramma omdat elke begeleiding op maat van de cliënt is.

We bieden zowel begeleiding aan gezinnen met een kind met autisme als aan volwassenen met autisme. In deze begeleidingstrajecten leggen we andere accenten.

In de begeleiding van gezinnen willen we ouders inzichten en vaardigheden bijbrengen zodat ze op termijn de opvoedingsproblemen zelfstandig kunnen aanpakken. Aan de hand van gerichte observaties en gesprekken zoeken we naar een aangepaste omgang binnen het gezin. De eigen ervaringsdeskundigheid van de ouders en de mogelijkheden van het kind vormen hierbij steeds het uitgangspunt. De begeleiding is gericht op de totale ontwikkeling van het kind en zijn gezin. In de mate van het mogelijke wordt samengewerkt met de school en andere opvoedingsmilieus. De begeleider besteedt eveneens aandacht aan de draagkracht van ouders en de opbouw van een sociaal netwerk waar zij ook na de begeleiding op kunnen terugvallen.

De begeleiding van volwassenen is gericht op het beter begrijpen van de eigen mogelijkheden en beperkingen. Het ontwikkelen van de eigen kwaliteiten om een zo goed

mogelijke kwaliteit van leven te bereiken staat voorop. De hindernissen op deze weg naar zelfontplooiing binnen de eigen mogelijkheden zijn echter legio. Een groot deel van de volwassen cliënten heeft last van bijkomende problemen zoals ADHD, depressie en angsten. Bovendien krijgen volwassen cliënten bij het zoeken naar hulp niet altijd het begrip en de zorg die ze nodig hebben. De volwassenenbegeleiders van Het Raster begeleiden de cliënt bij het ontwikkelen van een steunend professioneel en informeel netwerk. Ondanks hun grote kwetsbaarheid slaagt het merendeel van de volwassen cliënten erin om met steun een bevredigend leven uit te bouwen.

In de loop van 2019 zien we de volgende tendensen in de begeleiding van gezinnen en volwassenen.

De gezinnen die aanmelden vormen steeds meer een afspiegeling van de superdiverse samenstelling van de bevolking.

Deze ontwikkeling is toe te juichen, omdat we elk kind met autisme een optimaal afgestemde opvoedingsomgeving toewensen. Het belang van een begripvolle omgeving, met ouders en leerkrachten die autisme bij het kind (h)erkennen, kan niet worden overschat. Aan de andere kant stelt deze tendens de begeleiders voor een nieuwe uitdaging, namelijk het overbruggen van culturele verschillen en het hoofd bieden aan communicatiemoeilijkheden. In 2019 deed team Antwerpen daarom een beroep op het OndersteuningsTeam Allochtonen (OTA) en op ervaringsdeskundigen in eigen rangen. Bovendien verleende Het Raster haar medewerking aan het wetenschappelijk praktijkgericht onderzoek 'Communi-Act: cultuursensitief communiceren bij hulpverleningsrelaties in de context van autismespectrumstoornis' van de KdG-Hogeschool. De resultaten in de vorm van een ondersteuningsmethodiek en bijbehorende opleiding voor begeleiders verwachten we in de loop van 2020. Het vernoemen van dit onderzoek sluit naadloos aan bij de volgende vaststelling.

De begeleiding van ouders en kinderen is steeds vaker onderwerp van wetenschappelijk onderzoek.

In 2019 is Het Raster betrokken bij verschillende initiatieven voor de wetenschappelijke fundering van de begeleidingspraktijk. Het onderzoek naar het effect van thuisbegeleiding op de kwaliteit van leven in samenwerking met de KULeuven kwam in 2019 op kruissnelheid. Eenzelfde versnelling deed zich voor bij het onderzoek naar de ouder-kindtraining ImPACT in samenwerking met UGent. Beide onderzoeken zullen in 2020 worden afgerond. We kijken uit naar de resultaten.

De Academische Werkplaats Autisme, een initiatief naar aanleiding van het Vlaams Actieplan Autisme van de vorige welzijnsminister Jo Vandeurzen, ging in 2019 aan de slag met de onderbouwing van de nieuwe werkvorm Globale Individuele Ondersteuning. Over GIO en het bijbehorende wetenschappelijk onderzoek kan je elders in het jaarverslag meer lezen.

Onder het motto 'de kost gaat voor de baat uit', vraagt de medewerking aan onderzoek tijd van ouders om onderzoekers te woord te staan of vragenlijsten in te vullen. Van begeleiders vraagt het alertheid om ouders aan het onderzoek te herinneren en een bereidheid om af en toe extra werk te leveren. De steun aan wetenschappelijk onderzoek is een maatschappelijk engagement, waarvan de inspanningen op langere termijn zijn vruchten zullen afwerpen: onderbouwing van de hulpverlening waardoor de kwaliteit zal toenemen.

De ondersteuning van ouders in moeilijke opvoedingsituaties is in toenemende mate een samenwerking met verschillende partijen.

Door uitputting, armoede of psychiatrische problemen bij een ouder kan een gezin zodanig in moeilijkheden geraken dat een gezonde ontwikkeling van de kinderen in het gedrang komt. Tot 2014 werden dergelijke gezinnen naar de aanklappende hulpverlening van het comité bijzondere jeugdbijstand georiënteerd. Tegenwoordig vinden we de oplossing eerder in het zoeken van partners om een gezin voldoende te ondersteunen, in een aanmelding voor een cliëntoverleg of een verwijzing naar intensievere hulp. Dit vraagt de nodige afstemming met de samenwerkende partijen en een gedegen kennis van de sociale kaart, gaande van huishoudelijke ondersteuning tot gespecialiseerde kinderpsychiatrie. In 2019 krijgt het thema beroepsgeheim in alle begeleidingsteams de nodige aandacht omdat de privacy van het gezin in de samenwerking met andere hulpverleners onder druk kan komen te staan.

De diagnostiek van volwassenen verbetert, waardoor een groeiend aantal ouders van kinderen met autisme beschikt over een formele diagnose autisme.

Er blijkt een genetische gevoeligheid te bestaan om in het prille leven autisme te ontwikkelen. Het overervingsmechanisme bij autisme is verre van eenduidig want er spelen verschillende factoren een rol. Wel staat vast dat er in een gezin met één of meerdere kinderen met autisme een verhoogde kans is dat één van beide ouders autisme heeft.

Ouders onderkennen dit en hebben soms een diagnose van in hun jeugd, vaker gaan ze zelf op zoek naar duidelijkheid en melden ze zich aan bij een diagnostisch centrum. Van begeleiders vraagt dit een goede afstemming omdat de specifieke denkstijl van personen met autisme kan leiden tot misverstanden in de communicatie. Voor de komende jaren wordt het steeds belangrijker dat de deskundigheid in het omgaan met volwassen personen met autisme uit de volwassenenteams met de kinderteams gedeeld wordt. In veel gevallen is een parallelle begeleiding door een volwassenenbegeleider aangewezen, maar helaas is er onvoldoende capaciteit om dit in de praktijk te realiseren.

De rechtstreekse ondersteuning van inclusie wint aan belang.

In 2019 lanceren we twee nieuwe zorgpakketten die sterk gericht zijn op maatschappelijke participatie bij sleutelmomenten in het leven. Voor peuters en kleuters is er de Globale Individuele Ondersteuning die zich richt op deelname aan de reguliere kinderopvang en het gewone onderwijs. Voor jongvolwassenen gaat het zorgpakket R NXT LVL (ouR NeXT LeVeL) van start, dat jongeren ondersteunt bij de belangrijke stappen in het leven. Een toelichting bij deze nieuwe zorgpakketten is elders in dit jaarverslag te vinden. Beide invalshoeken vragen van begeleiders specifieke kennis en vaardigheden. Voor GIO wordt in 2020 een opleiding voorzien om de begeleidingsteams sterker te maken in het coachen van kinderverzorgsters en leerkrachten. Een gedegen kennis van vroegbegeleiding staat hierbij voorop. Naast individuele vormen van begeleiding, zet Het Raster ook in 2019 weer in op groepsbegeleiding. De steun en

De gezinnen die aanmelden vormen steeds meer een afspiegeling van de superdiverse samenstelling van de bevolking.

verbondenheid van een groep mensen in een vergelijkbare situatie is een verrijkende aanvulling op ons individueel begeleidingsaanbod. Er zijn groepen van ouders, grootouders, brussen en (jong)volwassenen met autisme.

In 2019 gaan er in totaal 24 reeksen groepsbegeleiding en 17 Rasterbijeenkomsten door. We blijven het groepsaanbod verbeteren en uitbreiden. Zo wordt in 2019 de try-out van een groepsaanbod voor partners afgerond en positief geëvalueerd door de deelnemers. Dit aanbod komt hierdoor ook beschikbaar voor andere regio's van Het Raster. Verder is er vanaf 2019 een nieuwe, volledig herwerkte editie van de oudercursus beschikbaar.

Het idee dat mensen met een beperking vanzelfsprekend deel uitmaken van de samenleving is inmiddels breed gedragen. Het Raster merkt dit onder andere aan de toename van aanvragen voor het aanbod outreach. Meer dan honderd (114) organisaties vinden in 2019 hun weg naar Het Raster. Scholen, kinderopvang, organisaties uit de psychiatrische zorg en uit de bijzondere jeugdzorg, vrijetijdsorganisaties, diensten voor begeleid wonen... Kortom, een brede waaier aan maatschappelijke organisaties. Bij een outreachactiviteit werken begeleiders steeds op maat van de aanvrager. Ze geven praktisch bruikbare informatie over autisme. Op die manier draagt Het Raster zijn steentje bij aan de inclusie van mensen met autisme.

Liga Autisme Vlaanderen

Op 1 oktober 2017 richtten de vier Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten autisme de Liga Autisme Vlaanderen op. Hiermee bundelen de diensten de krachten; enerzijds om het belang van autismspecifieke hulpverlening in Vlaanderen te blijven onderstrepen en anderzijds om samen vorm te geven aan een aantal Vlaamse autismspecifieke projecten. De projecten van de Liga Autisme Vlaanderen hebben een vernieuwend en ondersteunend karakter en zijn vaak omwille van workload niet haalbaar voor één organisatie. In die zin brengt de oprichting van de Liga Autisme Vlaanderen ook een efficiëntiewinst met zich mee voor de vier diensten.

Projecten in 2019

Zomerkampen

De Liga Autisme Vlaanderen organiseert in 2019 vier zomerkampen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met Jonge Helden en Afya, twee partners uit het erkende jeugdwerk. Er nemen in totaal 35 kinderen (10 - 12 jaar) en 35 jongeren (13 - 15 jaar) deel aan onze kampen, begeleid door 14 begeleiders en 20 animatoren. Onze kampen richten zich tot kinderen en jongeren met autisme en een normale begaafdheid en zijn uitgesproken autismevriendelijk. Dit vertaalt zich in kleine kampgroepen (max. 20 deelnemers), werken met subgroepjes voor activiteiten, individuele of kleine slaapkamers, een grote begeleidersgroep, opleiding rondom autisme voor alle begeleiders, individuele aanpassingen op maat van elk kind, een huisbezoek voorafgaand aan het kamp, enz. Door samen te werken met een partner uit het jeugdwerk, slagen we erin een kampgebeuren te realiseren dat nauw aansluit bij de aantrekkelijke inhoud van een regulier kampaanbod, maar met specifieke aandacht voor het autismevriendelijke aspect. Daarnaast geloven we erin dat we dankzij de organisatie van autismspecifieke kampen ook de andere (inclusieve) kampen van onze reguliere partner kunnen enthousiasmeren om autismevriendelijk te zijn, zowel via bepaalde beleidskeuzes als via de houding van de animatoren zelf.

Chathulp autisme

Na een pilootproject rondom chathulpverlening in 2018 gaat de Liga Autisme Vlaanderen op 28 januari 2019 van start met de Autisme Chat: een chatkanaal voor mensen met autisme en hun directe netwerk. Intussen vormt de Autisme Chat een wezenlijk onderdeel van ons hulpverleningsaanbod. Je leest er alles over verder in dit jaarverslag.

BrussenkASSt

De aanwezigheid van een kind met autisme in het gezin heeft een belangrijke impact op de naaste familieleden. In de eerste plaats op de ouders, maar zeker ook op de broers en zussen. Autisme heeft een invloed op de band tussen brussen, op de identiteitsontwikkeling en het dagelijkse leven. Al te vaak blijft deze realiteit verborgen en wordt er weinig steun verleend aan broers en zussen.

Reeds vele jaren werd door onze thuisbegeleidingsdiensten geïnvesteerd in de ondersteuning van broers en zussen van kinderen en jongeren met autisme. De methodieken die hiervoor uitgewerkt werden, bleven echter vaak binnen de muren van de provinciale thuisbegeleidingsdienst.

Met de steun van de Koning Boudewijnstichting bundelde de Liga Autisme Vlaanderen het afgelopen jaar deze methodieken om met broers en zussen aan de slag te gaan in de BrussenkASSt. Het gaat hierbij enerzijds om brussencursussen en -activiteiten en anderzijds om methodieken om individueel in gesprek te gaan met een broer of zus. Dit laatste wordt gebundeld in een Brusvalies die elke begeleider kan meenemen op huisbezoek. De Brusvalies wordt geïllustreerd door Mark Borgions en zal in 2020 beschikbaar zijn.

Tot slot worden in het kader van brussenondersteuning infosessies ontwikkeld voor organisaties, ouders en volwassen brussen. Op die manier willen we ons steentje bijdragen aan een omgeving die meer oog heeft voor het welzijn van de brus.

Documentaires

Meebouwen aan een autismevriendelijk Vlaanderen behoort tot de kerntaak van de Liga Autisme Vlaanderen. Waar we kunnen, zetten we onze schouders onder het sensibiliseren en informeren van de omgeving. We doen dit via outreach, ouderen brussencursussen, de provinciale documentatiecentra, enz. In 2019 lanceren we in samenwerking met Productiehuis Sylvester 'De Wereld in Mijn Hoofd', een documentair portret van drie kinderen met autisme. In het verlengde van de documentaire ontwikkelen we een brochure, een online vormingspakket en een infosessie. Verderop in dit jaarverslag lees je hier meer over.

Na de realisatie van 'De Wereld in Mijn Hoofd' staat een tweede filmproject al op stapel: Radio Felix. Deze korte kinderd documentaire zal in 2020 in première gaan en zal je ook kunnen bekijken op Ketnet.

tSCHAP

Van bij de start heeft de Liga Autisme Vlaanderen gewerkt aan de ontwikkeling van een intern kennisplatform, genaamd tSCHAP. Via dit platform kunnen de medewerkers van alle diensten makkelijk hun knowhow delen. In 2019 worden naast materialen in functie van infosessies ook visieteksten, cursussen, brussenmethodieken en wetenschappelijke inzichten gedeeld. Eind 2019 bevat tSCHAP bijna 300 documenten ter ondersteuning van de inhoudelijke werking van de thuisbegeleidingsdiensten.

Brug met de wetenschap

De thuisbegeleidingsdiensten autisme zetten met de oprichting van de Liga Autisme Vlaanderen hun keuze voor een uitgesproken specialisering en expertise rondom autisme nog meer in de verf. Dankzij het bundelen van krachten en middelen, kan de Liga Autisme Vlaanderen in februari 2019 overgaan tot de aanwerving van een wetenschappelijk medewerker, dr. Chloë Bontinck. Het is de taak van onze wetenschappelijk medewerker om de brug te slaan tussen de

begeleidingspraktijk en de wetenschap. Dit gebeurt enerzijds door het versterken van de autismspecifieke kennis van de thuisbegeleiders en anderzijds door mee te werken aan praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek rondom autisme. Een voorbeeld van dit laatste is het onderzoek rond Globale Individuele Ondersteuning dat in 2019 wordt opgestart in samenwerking met de Academische Werkplaats Autisme.

Wat brengt de toekomst?

De meeste projecten uit 2019 zullen in de toekomst verdergezet of uitgebreid worden, zoals de zomerkampen, de Autisme Chat en tSCHAP. Daarnaast wordt in 2019 een begin gemaakt met een aantal nieuwe projecten die in 2020 hun uitvoering zullen kennen. We denken hierbij aan een inleefpakket voor kinderen in het verlengde van Radio Felix, de organisatie van een avonturenkamp in samenwerking met Sport Vlaanderen, de publicatie van de brusvalies en de implementatie van blended chathulp in alle thuisbegeleidingsdiensten.

De Liga Autisme Vlaanderen heeft de afgelopen twee jaar de schouders gezet onder verschillende projecten die autismevriendelijkheid centraal stellen. Dat het bundelen van krachten en samenwerken met gelijkgestemde organisaties nieuwe deuren opent, staat buiten kijf. We kijken verwachtingsvol de toekomst tegemoet en kijken ernaar uit nóg meer nieuwe deuren te openen richting een autismevriendelijk Vlaanderen!

Autisme Chat

Na een pilootproject rondom chathulpverlening in 2018 gaat de Liga Autisme Vlaanderen op 28 januari 2019 van start met de Autisme Chat: een chatkanaal voor mensen met autisme en hun directe netwerk. De Autisme Chat is anoniem, gratis, Vlaanderenbreed en wordt bemand door professionele begeleiders.

Waarom chathulp?

Het aantal chatkanalen voor specifieke doelgroepen is de afgelopen jaren sterk gestegen in Vlaanderen (bv. Zelfmoord1813, Awel, Lumi, Stop It Now, Druglijn, Fara, enz.). Tot 2019 is er geen specifiek chatkanaal voor personen met autisme en hun netwerk. Nochtans is chathulp bij uitstek een zeer **autismevriendelijke methodiek**: een visuele (en vertraagde) vorm van communicatie, de afstand die nabijheid creëert, weinig indringend in de persoonlijke leefomgeving en meer controle over externe prikkels dan tijdens een face-to-face gesprek.

Naast de inhoudelijke meerwaarde, zijn we via chathulp eveneens in staat om met relatief beperkte middelen een vrij grote groep mensen te bereiken. Zoals gekend kampen de Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten autisme reeds jarenlang met een substantiële wachtlijstproblematiek. Met de Autisme Chat realiseren we – voor gans Vlaanderen – een vorm van **overbruggingshulp** voor personen met autisme en hun directe netwerk van ouders, brussen, grootouders en partners. We beperken ons hierbij niet tot personen die geregistreerd zijn op één van de wachtlijsten van de thuisbegeleidingsdiensten autisme, iedereen binnen de geformuleerde doelgroep is welkom. We zijn ervan overtuigd dat dit brede, anonieme en kosteloze aanbod een preventief karakter kan hebben en op lange termijn kostenbesparend werkt. Via chat kan namelijk kort op de bal gespeeld worden bij acute ondersteuningsvragen van ouders of personen met autisme zelf, kunnen mensen onmiddellijk na de diagnose op weg gezet worden en vinden ze er een luisterend oor met expertise rondom autisme.

Opstart Autisme Chat

Op 28 januari opende de Autisme Chat zijn digitale deuren. Dankzij een projectsubsidie van de Vlaamse Overheid waren we in staat een personeelsinzet van een voltijdse kracht te realiseren in functie van coördinatie en permanentie. De vier thuisbegeleidingsdiensten hebben zich geëngageerd om ervaren begeleiders af te vaardigen om de Autisme Chat te bemannen. Hierdoor beschikken we over een chatteam van 29 medewerkers die heel wat expertise hebben rondom autisme en het voeren van begeleidingsgesprekken met personen met autisme en hun netwerk. We zijn hiermee één van de weinige chathulporganisaties in Vlaanderen die werken met professionele beantwoorders. De aanwezige expertise rondom autisme komt tot uiting in de communicatieve stijl van de beantwoorder, de tips en adviezen op maat van de oproeper, het begrip voor de autistische denkstijl, de kennis van het hulpverleningslandschap rondom autisme en de kennis van VAPH- en andere regelgeving.

De Autisme Chat is ingebed in OHUP (OnlineHulpUitwisselings-Platform), het netwerk van Vlaamse onlinehulporganisaties die kennis en ervaring met elkaar delen rond onlinehulp.

Enkele cijfers

Sinds de opstart van de Autisme Chat ontvangen we veel meer oproepen dan we kunnen beantwoorden. Dit kunnen we afleiden uit volgende cijfergegevens.

- De website van de Autisme Chat wordt afgelopen jaar **22.539 keer bezocht**. Dit gebeurt door 6.628 unieke bezoekers. Uiteindelijk resulteert dit in **1.136 chatgesprekken**.
- Deze 1.136 effectieve chatgesprekken vinden plaats met **870 unieke oproepers**.
- Gemiddeld duurt een chatgesprek **32 minuten**.

**CHAT MET ONS!
WIJ LUISTEREN NAAR JE
EN DENKEN MET JE MEE.**

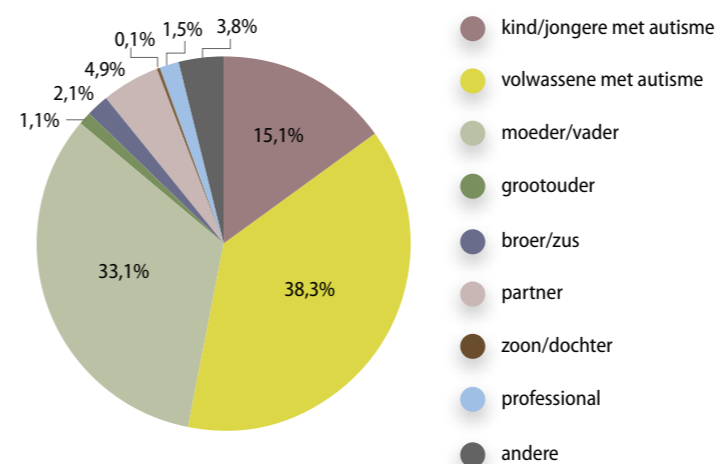
De voornaamste bezoekers van de Autisme Chat zijn volwassenen met autisme (38%) en ouders van een kind met autisme (33%). Ook kinderen en jongeren met autisme vinden hun weg naar de chat (15%).

Opvallend is dat 68% van de oproepers meisjes of vrouwen zijn en slechts 19% jongens of mannen. Van 7% kenden we het geslacht niet.

Algemeen zien we een grote tevredenheid bij de oproepers. 89% van de oproepers is tevreden tot zeer tevreden. Bijna evenveel oproepers (86%) voelen zich zeer goed tot goed begrepen door de medewerker van de Autisme Chat. Bij analyse van de logs waar oproepers zich ontevreden uiten over de Autisme Chat valt het op dat dit veelal gaat over (fake) veelchatters die worden afgegrensd of over oproepers die technische problemen ondervinden.

Na elk chatgesprek wordt aan de beantwoorder gevraagd wat de aard en het thema van het gesprek waren. In de meeste gevallen betrof het een emotioneel ondersteunend gesprek (37%), een probleemoplossend (28%) of een informatief gesprek (25%).

De thema's die aan bod komen op de Autisme Chat zijn zeer divers. Het valt op dat aanvaarding of verwerking van de diagnose, opvoeding, functioneren op school en functioneren in het gezin vaak voorkomende thema's zijn.

Toekomst

Dankzij de projectsubsidie van de Vlaamse Overheid waren we in 2019 in staat om de Autisme Chat in het leven te roepen, bemand door professionele medewerkers en los van een prestatiegebonden systeem. We zijn ervan overtuigd dat beide factoren mee aan de grondslag liggen van het succes van de chat als anoniem, gratis maar professioneel aanbod. Gezien onze projectsubsidie éénmalig verlengd en uitgebreid werd door de Vlaamse Overheid, kijken we verwachtingsvol uit naar een verankering van chathulpverlening binnen de RTH-regelgeving.

Projecten in de kijker

Groepsbegeleiding voor partners

Binnen ons strategisch doel om de juiste zorg te bieden voor elke cliënt is het onze taak om naar de noden van onze cliënten te luisteren en ons hulpverleningsaanbod uit te breiden, onder meer door nieuwe vormen van groepsbegeleiding te organiseren.

Vanuit de begeleidingspraktijk kwam de vraag naar ondersteuning in partnerrelaties. Na een uitgebreid vooronderzoek, waar in kaart werd gebracht welk aanbod er reeds in Vlaanderen bestaat, konden we vaststellen dat er nauwelijks aanbod is en dat er anderzijds een grote nood bestaat aan begeleiding rond partnerrelaties. Reden genoeg dus om een projectgroep op te starten met als doel een begeleidingsprogramma, een groepsbegeleiding bestaande uit 6 sessies, uit te werken met aansluitend een eerste try-out.

We hebben de tijd genomen om de criteria voor deelname zorgvuldig te bepalen en de relevante thema's te selecteren. Daarna werd de theoretische achtergrond van het begeleidingsprogramma uitgeschreven en de inhoud bepaald. Tenslotte werd de try-out gepland en georganiseerd. We kozen ervoor om ons te richten op koppels waarvan minstens één van de partners een officiële diagnose autismespectrumstoornis heeft. De thema's die aan bod komen in de groepsbegeleiding zijn: psycho-educatie autisme, communicatie, samenleven en zelfzorg.

De eerste try-out is ondertussen met succes beëindigd en de reacties waren uitermate bemoedigend:

'Ik vond telkens dat het te snel voorbij was.'

'Mij lijkt het vooral voor de partners een unieke mogelijkheid om met andere partners te praten.'

'Er was een vlotte communicatie en open houding in de groep.'

'Deze groepsbegeleiding heeft mij meer geholpen dan jaren relatietherapie.'

Coaching jongvolwassenen

Deze medeklinkers staan voor 'ouR NeXT LeVeL', een pilootproject voor de coaching van jongvolwassenen met autisme bij de belangrijke stappen die zij in het leven zetten: opleiding volgen, gaan werken en zelfstandig(er) gaan wonen. De ontwikkelingen in deze levensfase gaan snel en vragen veel van het aanpassingsvermogen en de veerkracht van jonge mensen met autisme. OuR NeXT LeVeL zet preventief in op welbevinden en maatschappelijke participatie door een gemengd aanbod van groepsbijeenkomsten, individuele begeleiding aan huis en bijeenkomsten met een kleine steungroep van belangrijke personen uit het netwerk van de jongvolwassene. We denken voor de samenstelling van deze groep in de eerste plaats aan ouders, maar even goed kan een broer of zus (of ander familielid), een hulpverlener of studiebegeleider van de opleiding deel uitmaken van deze steungroep, in de vakliteratuur ook wel 'transitieteam' genoemd.

Het voorbereidend traject voor deze nieuwe vorm van ondersteuning nam een aanvang in 2018. In de loop van 2019 worden vorm en doelstellingen hoe langer hoe concreter. We kijken uit naar de aftrap in februari 2020 wanneer twee groepen van acht deelnemers zullen starten, één in Antwerpen en één in Oud-Turnhout, met als gezamenlijk thema 'opleiding'. Dit wil zeggen dat alle deelnemers zich op dit moment in een opleidingssituatie bevinden. Dit kan zowel een zevende jaar beroepsonderwijs, een centrum voor volwassenenonderwijs, hoger onderwijs als nog iets anders zijn. De deelnemers zijn 17, 18 of 19 jaar oud. Jongeren op de wachtlijst van Het Raster kregen als eerste de mogelijkheid om zich voor dit aanbod aan te melden.

Het starten van een groep met als gezamenlijk thema 'werken' staat op de planning voor 2021. Het volledige pilootproject loopt tot 2022 en wordt dan grondig geëvalueerd. We hopen het project daarna in een definitieve vorm te kunnen verderzetten en uit te breiden naar onze andere regio's.

Tijdens het traject dat de begeleiders met de jongvolwassenen gaan, is er expliciet aandacht voor de toegankelijkheid (autismevriendelijkheid) van de organisaties waarmee we samenwerken. Een belangrijke bijkomende doelstelling bij dit project is immers om eventuele obstakels op organisatieniveau aan te kaarten en waar mogelijk door gezamenlijke inspanningen te verhelpen.

Project outreach psychiatrische ziekenhuizen

Volwassenen met autisme lopen een verhoogd risico op het ontwikkelen van bijkomende psychische problemen. Met hulp van hun naaste omgeving en de gebruikelijke medische zorgen kunnen zij er doorgaans weer bovenop geraken. Er is echter een groep volwassenen die noodgedwongen een beroep doet op de gespecialiseerde zorgen van de residentiële psychiatrie. In de praktijk blijkt de expertise van de teams in de psychiatrische ziekenhuizen voornamelijk te liggen op het terrein van problemen als verslaving, psychose, angst en depressie, en minder op de aanpassing van de behandeling aan het autisme van de patiënt. Bovendien wordt ook anno 2019 de autismediagnose in de volwassenenpsychiatrie nog regelmatig gemist.

Door een samenwerking op maat met de psychiatrische ziekenhuizen in de regio wil Het Raster de teams in de residentiële psychiatrische zorg sensibiliseren om de behandeling nog meer autisme inclusief te maken en de screening op autisme te verbeteren. Daarnaast blijkt er bij het voorbereiden van de maatschappelijke re-integratie van mensen met autisme na hun opname een grote behoefte te bestaan aan een gedegen kennis van de sociale kaart en van de ondersteunende wettelijke voorzieningen. Ook aan het vergroten van deze kennis willen we ons steentje bijdragen.

Op dit moment werkt Het Raster samen met het Universitair Psychiatrisch Centrum Duffel en het Psychiatrisch Centrum Multiversum.

Globale Individuele Ondersteuning

Ondersteuning van kinderen met autisme in de kleuterklas of de kinderopvang

Sinds september 2019 biedt Het Raster binnen de Rechtstreekse Toegankelijke Hulp (RTH) een nieuwe module aan: de Globale Individuele Ondersteuning (GIO). GIO heeft als doel om jonge kinderen met een specifieke onderwijs- of zorgbehoefte vlotter te laten deelnemen aan de gewone kinderopvang of het gewoon onderwijs. Door GIO in te schakelen wil men de ouder, het kind en de opvang/school ondersteunen in een inclusief traject. Kinderen van 0 tot en met 7 jaar kunnen van dit aanbod gebruik maken.

Kinderen met autisme en hun begeleiders hebben vaak extra ondersteuning nodig om inclusie te doen slagen. In de GIO-module zetten onze begeleiders hun expertise autisme in om de direct betrokkenen, zoals (kleuter)onderwijzers en begeleiders in de kinderopvang, praktische ondersteuning en begeleiding te bieden, steeds in samenspraak met de ouders.

Samen met (kleuter)onderwijzer, zorgleerkracht of begeleider in de kinderopvang, zoekt de GIO-begeleider naar oplossingen, aangepaste communicatie en ontwikkelingskansen in dagelijks terugkerende situaties. Ieder doet dat vanuit zijn eigen deskundigheid en samen met de ouders en eventuele andere betrokken partijen zoals het CLB, de inclusiecoach, het ondersteuningsnetwerk of het revalidatiecentrum.

Vanaf oktober 2019 tot eind december 2019 worden in Het Raster 42 trajecten GIO opgestart. De vraag is groter dan het aanbod. Sinds begin januari 2020 kunnen ouders, in samenspraak met de school of de kinderopvang, zich opnieuw aanmelden voor deze module en dit zolang onze capaciteit voor deze module het toelaat.

Autimatic

In de loop van 2019 gaat het nieuwe initiatief 'Autimatic' van start. Autimatic wil werkgevers en getalenteerde mensen met autisme verbinden. Het initiatief biedt mensen met autisme door middel van het teleworking concept een nieuwe toegang tot de arbeidsmarkt. Het Raster verleent graag haar medewerking aan dit positieve en vernieuwende project.

Bezielers Geert Pauwels en Ilse Van den Eede zeggen wat hen drijft:

'We halen inspiratie uit ons eigen levensverhaal als ouders van een kind met autisme. We delen dezelfde droom – om de talenten van mensen met autisme te versterken, in het voordeel van onze samenleving.'

Auti-Maatje

Heel wat mensen met autisme en hun gezin ervaren moeilijkheden bij het invullen van hun vrije tijd. Het Raster wil daarom kinderen, jongeren en volwassenen met autisme ondersteunen in hun vrijetijdsinvulling. Auti-Maatje is als vrijwilligerswerking ondertussen uitgegroeid tot een zelfstandig en volwaardig werkingsaspect van onze dienstverlening.

Verslag van een vrijwilliger:

'Vandaag staat er een binnenhuisactiviteit gepland. Ik kijk er al naar uit en ben benieuwd hoe ver we gaan geraken, want we gaan een modelbouw helikopter maken. Na het bestuderen van het plan gingen we ijverig aan de slag. We soldeerden, plooiden ijzerdraad, koppelden een zonnecel aan de motor. Ik was enorm verbaasd over de handigheid van R., vooral gezien zijn jeugdige leeftijd en hoeveel hij al van dynamica afweet. Drie uur en een half later was de helikopter klaar. Uiteraard moesten we zien of onze helikopter ook nog werkte. Na een geslaagde proefvlucht konden wij genieten van een babbeltje en een knabbeltje. Het was een leuke namiddag geweest zowel voor mij als voor R.'

De wereld in mijn hoofd

Met 'De wereld in mijn hoofd' brengt de Liga Autisme Vlaanderen een beklijvend documentair portret van enkele kinderen met autisme. 'De wereld in mijn hoofd' brengt het verhaal van drie kinderen met autisme: Bram, Laure en Aukje. Drie kinderen met eigen talenten en interesses, die de wereld op een andere manier beleven, gekleurd door hun autisme. Deze film geeft ons inkijk in de wereld in hun hoofd en de invloed hiervan op hun omgeving. We zien deze film als een mooie kans om de bewustwording rond autisme te vergroten.

Op 24 mei was er een première in Wilrijk. Na de première organiseerde Het Raster enkele toonmomenten in Vilvoorde, Herent, Turnhout en Berchem. In totaal zijn er 1250 personen naar de film komen kijken. Ook de andere thuisbegeleidingsdiensten organiseerden toonmomenten in Leopoldsburg, Oostende, Lichtervelde en Melle.

Bij deze film hoort een brochure en een vormingspakket dat zich richt op een breed publiek. De beleving van deze kinderen vormt de sleutel om met dit vormingspakket aan de slag te gaan. Het geheel kadert binnen de missie van de Liga Autisme Vlaanderen om mee te bouwen aan een autismevriendelijk Vlaanderen. Via het online vormingspakket 'Mijn hoofd in de wereld' worden een aantal deelaspecten van autisme toegelicht, telkens geïllustreerd door één of meerdere fragmenten uit de film. Meer info kan je vinden op www.ligaautismevlaanderen.be/film.

Academische Werkplaats Autisme (AWA)

Een Academische Werkplaats is een netwerk waar praktijkvoorzieningen samenwerken met een onderzoeksinstelling. De Academische Werkplaats Autisme wil een brug slaan tussen praktijk en wetenschap door onderzoekers te laten samenwerken met mensen met autisme, hun familie, professionelen en beleidsmakers. Op deze wijze wil men wetenschappelijk gefundeerde interventies aanreiken om mensen met autisme maximaal te laten deelnemen aan de samenleving. AWA wordt ondersteund door de Universiteit Gent en de KU Leuven.

AWA keurde het ingediende project rond vroeg-interventie van de Liga Autisme Vlaanderen goed. De doelstelling van dit project is om Globale Individuele Ondersteuning vorm te geven en te evalueren. De thuisbegeleidingsdiensten autisme werken samen met AWA.

Via dit wetenschappelijk onderzoek willen we nagaan of GIO een positief effect heeft op het functioneren van het kind (bv. sociaal-communicatieve vaardigheden, omgaan met prikkels, emotieregulatie), de autismevriendelijkheid van de opvang/school en de afstemming tussen de begeleider/leerkracht en het kind met autisme.

Daarnaast willen we ook de tevredenheid bij ouders en de opvang/school omtrent het ontvangen van GIO nagaan. Aan alle ouders, (kleuter)onderwijzers, kinderverzorgers en hun directies die vanuit Het Raster een aanbod GIO krijgen, zal vanaf begin 2020 het onderzoek voorgesteld worden en hun medewerking worden gevraagd. Het onderzoek zal ongeveer een jaar in beslag nemen. We hopen op een grote deelname en kijken al uit naar de resultaten.

Driedaagse op de boerderij

Voor het tweede jaar op rij ondersteunt Het Raster de driedaagse op de boerderij van de dienst Sport & Jeugd van de gemeente Zandhoven. De monitoren van Grabbelpas staken de handen uit de mouwen om een fantastisch aanbod te voorzien voor alle kinderen. Er schreven uiteindelijk elf kinderen met autisme in, die extra ondersteuning van Het Raster wensten. Kinderen met autisme willen immers net als hun leeftijdsgenoten graag deelnemen aan het reguliere aanbod in hun buurt, maar dat is niet altijd vanzelfsprekend. We vinden het belangrijk om op die manier een bijdrage te leveren aan de inclusiegedachte.

Wat deden we om inclusie mogelijk te maken? De begeleiders van Het Raster gingen vooraf op bezoek in 't Groenhof, de doe-mee-boerderij in Pulle, om de plaats en het aanbod te verkennen. Ze maakten ook kennis met de hoofdmonitor van Grabbelpas en de medewerkers van 't Groenhof. Even later was het tijd voor het kennismakingsgesprek aan huis. We vonden het belangrijk om elk ingeschreven kind met autisme te leren kennen en hun noden in kaart te brengen. Op basis daarvan besloten we een rustige hoek te maken zodat de kinderen met autisme de kans kregen om de dag rustig te starten en af te ronden. Sommige kinderen konden vanuit die veilige basis deelnemen aan het gewone programma van Grabbelpas. Voor andere kinderen was dat soms nog te moeilijk. Zij hadden extra individuele begeleiding nodig. We hingen ook een daglijn en maakten een doos vol ideeën om

overgangsmomenten in te vullen. De kinderen met autisme kregen de kans om spelenderwijs hun sociale vaardigheden te oefenen. Op het einde van de dag bespraken we met de kinderen hoe zij de dag hadden ervaren. De begeleiders gingen voortdurend op zoek naar de aanpassingen die de kinderen nodig hadden om zich thuis te voelen op de boerderij.

We kunnen met voldoening terugblikken op de driedaagse op de boerderij. Uit de tevredenheidsvragenlijst blijkt dat de ouders zeer tevreden zijn. Alle ouders zijn het erover eens dat ze vooraf voldoende informatie kregen. Het kennismakingsgesprek wordt positief geëvalueerd. Sommige ouders zien het als een voorwaarde om hun kind te kunnen laten aansluiten. Ze geven ook allemaal aan dat de driedaagse voldeed aan hun verwachtingen. Alle ouders geven aan het eens en zelfs 80 % helemaal eens te zijn dat daar waar nodig begeleiders van Het Raster aanwezig waren om ondersteuning te bieden aan hun kind. De driedaagse wordt door alle ouders als autismevriendelijk beschouwd. De Grabbelpasgroep was best groot wat het voor sommige kinderen met autisme moeilijk maakte. Alle kinderen hadden op het einde het gevoel dat ze naar eigen vermogen hebben kunnen deelnemen aan het reguliere aanbod.

Werken aan kwaliteit

Vorming, training en opleiding (VTO)

Het Raster hecht veel belang aan VTO en wil een lerende organisatie zijn. Een lerende organisatie heeft aandacht voor alle aspecten van VTO: kennis verwerven in de buitenwereld, zelf kennis en expertise genereren, ervoor zorg dragen dat de kennis intern optimaal gedeeld en natuurlijk in de dagelijkse praktijk aangewend wordt. Het vraagt een continue waakzaamheid om deze verschillende aspecten in het VTO-beleid aan bod te laten komen.

Een lerende organisatie bestaat bij de gratie van lerende individuen, namelijk alle medewerkers van Het Raster. Het belang van professionele ontwikkeling door middel van VTO wordt door iedereen van Het Raster erkend. Het wordt unaniem beschouwd als een voorwaarde om het begeleidingswerk langdurig en met voldoening te kunnen uitvoeren. De kleinere, maar niet minder belangrijke groep administratieve medewerkers ziet zich eveneens geplaagd voor uitdagingen als gevolg van veranderingen in hun werksysteem, in de regelgeving of als gevolg van de groei van onze organisatie. Ook zij hebben behoefte aan vorming en opleiding.

Op verschillende manieren proberen we tegemoet te komen aan de opleidingsbehoeften. In de vergaderplanning van elk team wisselen intervisie en themavergaderingen elkaar af. Intervisie is gericht op het delen van kennis en inzicht naar aanleiding van een praktijksituatie die een teamlid inbrengt. In een themavergadering diept een interne of externe lesgever samen met het team een welbepaald onderwerp uit. In 2019 komen in de verschillende teams onder andere de volgende thema's aan bod: autisme in een interculturele context, comorbide problematieken zoals genderdysforie, eetstoornissen, stemmingsstoornissen, suïcide, ADHD, psychose en schizofrenie. We gingen ook dieper in op de thema's zindelijkheid, tegemoetkomingen voor personen met een handicap, hervormingen in het onderwijs, werken met het psycho-educatief materiaal van Brainblocks, verontrusting en veiligheid in gezinnen en het nieuwe aanbod van de Globale Individuele Ondersteuning in kinderopvang en onderwijs.

In 2019 wordt opnieuw een teamoverschrijdend vormingsaanbod uitgewerkt om tegemoet te komen aan vormingsnoden van individuele medewerkers. Gezien de groeiende omvang van

het interne vormingsprogramma wordt het gespreid over 2019 en 2020. De vormingen worden gegeven door eigen medewerkers en externe deskundigen. Het programma is gevarieerd en we richten ons op verschillende levensfasen. Dit jaar volgen heel wat begeleiders op deze manier vorming rond de sociaal emotionele ontwikkeling, wetenschappelijke verklaringen modellen voor autisme, eetproblemen bij kinderen, communicatie over gevoelens bij mensen met autisme, de sensorische ontwikkeling, oplossingsgerichte hulpverlening en tools voor het geven van outreach.

De meerwaarde van interne vormingen zit hem vooral in de mogelijkheid om een inhoud op maat te bieden, aangepast aan de specifieke context waarin we werken. Daarnaast is er een belangrijk kostenbesparend effect.

Het volgen van externe opleidingen verdient eveneens de nodige aandacht. Het kan het blikveld van de medewerker verruimen. Het is ook een gelegenheid om andere diensten, visies en methodieken te ontdekken. Medewerkers van Het Raster volgen kortdurende externe vormingen, maar ook langdurige opleidingen zoals oplossingsgerichte therapie, systemische relatie- en gezinstherapie of gezinsbegeleiding. De begeleiders beschikken over een individueel jaarbudget om het volgen van bovengenoemde opleidingen mogelijk te maken. In 2019 werden de regels rond dit jaarbudget versoepeld, waardoor de middelen door de begeleiders optimaal kunnen worden benut.

Leren van elkaar is niet enkel voor nieuwe medewerkers een interessante vorm van leren. Ook voor reeds ervaren begeleiders is dit belangrijk. De laatste jaren zetten we sterk in op het ontdekken en ontplooiën van 'pluskundigheid' van begeleiders. Het gaat over een specifieke deskundigheid of interesse die begeleiders graag verder ontwikkelen. Dit doen we door middel van een systeem van co-begeleiding. Begeleiders kunnen in bepaalde situaties samen op pad gaan om van elkaar te leren. Op die manier wordt de pluskundigheid meer gedeeld. De verwachting dat deze vorm van leren sterk aan belang zou winnen, wordt in 2019 niet ingelost. Het verkennen van praktische of andere belemmeringen met de bedoeling om hiervoor oplossingen te vinden zal het komend jaar nodig zijn.

In 2019 start Het Raster met het aanbieden van Globale Individuele Ondersteuning, het ondersteunen van de participatie van peuters en kleuters met autisme of een vermoeden van autisme in de kinderopvang en het kleuteronderwijs. Het vraagt van de medewerkers specifieke kennis en vaardigheden om begeleiders en kleuteronderwijzers te coachen in het omgaan van kinderen met autisme. In 2019 ontwikkelen we binnen de Liga Autisme Vlaanderen daartoe een draaiboek voor GIO en per afdeling organiseren we casusbesprekingen met als thema GIO. In 2020 volgen themabesprekingen rond ondersteunende communicatie en ontwikkelingsstimulering voor autistische peuters en kleuters.

Kwaliteitszorg

In een dynamische organisatie zoals Het Raster zijn er voortdurend veranderingen die een vertaling moeten krijgen in het kwaliteitssysteem. In 2019 krijgt zo onder andere de Globale Individuele Ondersteuning (GIO) een plaats binnen kwaliteit. Hiervoor worden de nodige procedures en documenten ontwikkeld.

Op basis van gewijzigde wetgeving wordt ook de procedure outreach aangepast. Met outreach wordt de overdracht van

handicapspecifieke expertise bedoeld. In een gedetailleerde werkinstructie wordt beschreven hoe gans het proces van aanmelding tot evaluatie van de vorming verloopt. Deze functie van RTH wordt door het VAPH gesubsidieerd. Daarnaast en buiten het gesubsidieerde kader, organiseert Het Raster ook 'Praktijkgerichte Vorming Autisme' (PVA).

Een ander aandachtspunt dit jaar was de ontwikkeling van een onthaalbrochure. In dit document zijn alle bepalingen opgenomen inzake het verstrekken van inlichtingen en instructies met betrekking tot het welzijn op het werk. Daarnaast werd heel de procedure rond mentorschap en de opleiding van nieuwe medewerkers in dit document verwerkt. De onthaalbrochure vormt dus een stevige leidraad voor alle nieuwe medewerkers.

Nog in 2019 krijgt de wetgeving rond gegevensbescherming (GDPR) een plaats in het kwaliteitssysteem. Alle documenten worden vanaf nu binnen dit kader afgetoetst.

Naast het inspelen op allerlei veranderingen, bekijken we binnen kwaliteit ook regelmatig de bestaande procedures en elementen. Dit doen we aan de hand van een audit. Zo wordt dit jaar de procedure zelfevaluatie kritisch bekeken alsook het element collectief overleg.

**Op verschillende manieren
proberen we tegemoet te komen
aan de opleidingsbehoeften.**

Tevredenheid van onze cliënten

In 2019 ontvangen we 429 ingevulde tevredenheidsvragenlijsten. Ongeveer 15 % hiervan is van deelnemers die een groepsbegeleiding hebben gevolgd. De overige 85 % vult de vragenlijst in na het afsluiten van een individuele begeleiding. Voor de individuele begeleiding werden er 1252 vragenlijsten verstuurd. De respons hierop bedraagt bijna 31 %. De responsgraad ligt beduidend hoger dan de voorbije jaren. Een mogelijke verklaring hiervoor is de wijziging in de manier waarop de toetsing gebeurt. Tot dit jaar kregen cliënten bij het beëindigen van de begeleiding een brief met daarin een link naar de tevredenheidsmeting. De tijdsperiode tussen het afsluiten van de begeleiding en het versturen van deze brief was soms lang. In 2019 wordt de tevredenheidsmeting gedigitaliseerd. Meteen na het afsluiten van een begeleiding krijgt de cliënt automatisch een e-mail met de vraag om deel te nemen aan de tevredenheidsmeting. Deze manier van werken is efficiënter voor zowel de administratie als voor de cliënt. De vragenlijsten moeten niet meer manueel verstuurd worden en de cliënt kan meteen vanuit de link in de e-mail de vragenlijst invullen.

In lijn met de voorbije jaren is er wederom een grote tevredenheid over de begeleiding en dit voor alle zorgpakketten. De aandacht die we besteden aan het eerste contact en het verkenningsgesprek wordt duidelijk gewaardeerd door de cliënten. Meer dan 98 % geeft aan hierover tevreden te zijn. In vergelijking met voorbije jaren ligt de tevredenheid over de mate waarin de cliënt geïnformeerd werd over het aanbod van Het Raster hoger. Voor alle zorgpakketten zien we een grote tevredenheid over de inhoud van de begeleiding en de inzichten die werden verworven over autisme. Voor dit laatste scoren cliënten die het zorgpakket Accent of Tandem krijgen iets minder positief. Dit is te verklaren vanuit de inhoud van deze zorgpakketten. Bij Accent wordt er specifiek rond één bepaalde zorgvraag gewerkt en bij Tandem staat het aanleren van vaardigheden centraal. Het is vooral ook fijn om vast te stellen dat 96 % van de respondenten tevreden is over de samenwerking met de begeleider en dat maar liefst 97 % met zijn bezorgdheden bij de begeleider terecht kan. Het doet deugd om in de reacties onder meer het volgende te lezen: *'Zonder de begeleiding stond onze zoon half zo ver dan hij nu staat in zijn ontwikkeling. Jullie gedrevenheid naar zowel het kind als ouders toe is werkelijk fenomenaal. Ongelofelijk wat voor werk jullie verrichten, we hebben er dan ook veel respect voor.'*

Ook voor de groepsbegeleiding ligt de responsgraad hoog. Er werden 22 groepsbegeleidingen gegeven en 40 % van de deelnemers vult een tevredenheidsvragenlijst in. Het gaat hierbij om verschillende vormen van groepsbegeleiding. De vragenlijsten worden dan ook ingevuld door zowel brussen, grootouders, ouders, personen met autisme, ... Ook voor deze werkvorm ligt de tevredenheid hoog. Alle deelnemers zijn tevreden over de samenwerking met de begeleiders en vinden dat ze met hun bezorgdheden bij hen terecht kunnen. Over de inhoud is 98 % tevreden. Deze resultaten geven aan dat de groepsbegeleidingen zeker een meerwaarde betekenen in het aanbod van Het Raster.

Werken in Het Raster

Over 2019 erkent het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap Het Raster Antwerpen voor 3.452,65 personeelspunten en Het Raster Vlaams-Brabant voor 1.985,48 personeelspunten binnen de Rechtstreeks Toegankelijke Hulp. Gecombineerd met de 50 punten uit de erkenning als Multifunctioneel Centrum, de 55,69 personeelspunten uit het intersectoraal samenwerkingsverband 'één gezin, één plan' en de 114,81 personeelspunten van cliënten met een persoonsvolgend budget (PVB) en een persoonlijk assistentiebudget (PAB) komt de totale personeelscapaciteit van Het Raster op 5.658,63 personeelspunten. Daarnaast

ontvangen we via het Sociale Maribel-fonds financiële middelen overeenkomstig met 177,61 personeelspunten.

Eind 2019 stelt Het Raster 102 personeelsleden tewerk: 81 begeleiders, 6 teamcoördinatoren, 1 administratief coördinator, 12 administratieve medewerkers, 4 poetsvrouwen, 1 coördinator van de vrijwilligerswerking en 1 directeur.

Vier van onze collega's combineren een leidinggevende functie met de functie van begeleider. Een interessant weetje: 82 % van ons personeelsbestand is vrouwelijk.

Wereld Autisme Dag 2019

Al voor het vijfde jaar op rij grepen we de Wereldautismedag op 2 april aan om gedurende een ganse week activiteiten te organiseren in onze Autitheek te Antwerpen. We kregen maar liefst 120 enthousiaste bezoekers over de vloer!

De verschillende workshops en thema's konden op veel interesse rekenen en de meesten waren al snel volzet:

- **'Maak je eigen zwaartedeken'**
Mensen met autisme kunnen baat ondervinden bij een zwaartedeken om beter tot rust te komen en vlotter in en door te slapen. Bij de workshop 'Maak je eigen zwaartedeken', waren er 8 enthousiaste deelnemers.
Na het installeren van de naaimachines begon het meet- en rekenwerk. Hoeveel horizontale en hoeveel verticale lijnen zijn er nodig voor een deken van 5 kg? Eens dit berekend was werden de lijnen op de stof getekend en kon het stikken beginnen. Eerst alle verticale lijnen, dan de granulaatkorrels afwegen en in de tunnels gieten, en dan telkens de verticale lijnen stikken.
Misschien was 3 uur net iets te weinig om een deken helemaal af te werken maar de deelnemers wisten genoeg om er thuis verder mee aan de slag te gaan.
- **'Zelfzorg voor vrouwen met autisme'**
Heel wat vrouwen met autisme zaten al lang op deze workshop te wachten! Na een rustige start gingen we dieper in op het thema 'zelfzorg'. Twee gastsprekers hebben het thema vanuit hun eigen, zeer verschillende ervaring beschreven. Nadien bleek er erg veel gespreksstof te zijn om uit te wisselen in de grote groep. In 2020 bouwen we dit initiatief verder uit en starten we met regelmatige vrouwenbijeenkomsten.
- **'Autisme en eetproblemen'**
'Gezellig samen aan tafel'. Dat is een verwachting die in veel van onze gezinnen vaak niet wordt ingelost. De deelnemers aan deze workshop konden hun ervaringen delen met andere ouders en aftoetsen aan de theoretische inzichten. We merken dat vele ouders op die manier hun wensen en verwachtingen kunnen bijstellen en deze realistischer en realiseerbaarder maken.
- **'Gespreksmoment voor grootouders met een kleinkind met autisme'**
Er werd stilgestaan bij de volgende vragen: 'Wat betekent het om een kleinkind met autisme te hebben? Hoe kan je als grootouder je kleinkind met autisme beter begrijpen? Hoe gaan andere grootouders hiermee om?'
- **'Door het bos de bomen weer zien' – info voor meerderjarigen**
In 3 uur tijd kregen de deelnemers heel wat nuttige informatie aangeboden. Alles werd in een duidelijke brochure gegoten.
Van één van de deelnemers kregen we achteraf het volgende mailtje: *'Nogmaals hartelijk dank voor de verhelderende toelichting! Ik heb er heel veel van opgestoken. De titel van de workshop was zeer goed gekozen, en is zeer terecht.'*

Deze succesvolle week motiveert ons om nu al aan de slag te gaan met de organisatie van de Autismeweek 2020!

GDPR

Sinds 25 mei 2018 is de Europese privacywetgeving van kracht: de General Data Protection Regulation (GDPR) ofwel de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Eind 2018 wordt in Het Raster een interne functionaris voor de gegevensbescherming aangesteld. Samen met de werkgroep GDPR schrijft zij in 2019 het privacybeleid verder uit. Dit beleid wordt bewust geïntegreerd binnen onze kwaliteitszorg zodat het een actueel thema blijft binnen onze werking.

Er wordt een verwerkingsregister opgesteld: een document dat een overzicht biedt van alle verwerkingsactiviteiten die onder de verantwoordelijkheid van Het Raster worden verricht. Hierin wordt verduidelijkt welke gegevens we verzamelen, met welke doeleinden, hoelang we ze bewaren en op welke manier we ze beveiligen.

Het privacybeleid beschrijft in duidelijke procedures welke preventieve maatregelen we nemen om persoonsgegevens te beschermen. Dit betreft technische beveiligingen maar ook richtlijnen rond bewust omgaan met gevoelige informatie. Sensibilisering van medewerkers gebeurt aan de hand van de bespreking van documenten tijdens de teamvergaderingen, door ludieke acties op te zetten en door rond dit thema regelmatig informatie per mail te verzenden.

Wanneer toch een gegevenslek plaatsvindt, wordt meteen een vastgelegde procedure opgestart: we analyseren het risico op schending van de privacy, we bekijken hoe we best communiceren met de betrokkenen, we voeren een interne registratie en we doen een melding bij de daartoe opgerichte instantie, de gegevensbeschermingsautoriteit (GBA).

De privacyverklaring van Het Raster wordt verder uitgewerkt en staat op onze website. Hierin wordt voor gebruikers verduidelijkt welke verwerkingsactiviteiten we verrichten en welke rechten en plichten hieraan verbonden zijn. Voor meer informatie rond dit thema kan je steeds contact opnemen met onze functionaris gegevensbescherming via dpo@hetraster.be.

Cyberaanval

Begin september begeven plotsklaps bepaalde functionaliteiten op onze server het ... Vreemd en onverwacht allemaal. We weten niet goed wat ons overkomt.

Na overleg met onze IT-partner, besluiten we om een herinstallatie door te voeren. Alles lijkt opgelost. Enkele dagen later steken dezelfde en bijkomende problemen echter de kop op. Tot onze ontzetting blijkt al snel dat we werden aangevallen door een cryptolocker-virus, ook wel 'ransomware' genoemd. Dit is een virus dat documenten en bestanden onbruikbaar maakt door ze te versleutelen om vervolgens losgeld te eisen om ze opnieuw vrij te geven.

We leren dat de aanval niet specifiek op Het Raster was gericht. Het was een 'brute aanval' waarbij een criminele organisatie 'op talloze manieren' tracht binnen te raken via kwetsbaarheden van informaticasystemen van willekeurige organisaties. Zo ook Het Raster. Het virus heeft onze server en data tijdelijk onbruikbaar gemaakt. Gelukkig beschikten we over goede back-up procedures en hebben we na 2 werkdagen onze systemen succesvol kunnen heropstarten. Uiteindelijk zijn er geen gegevens verloren gegaan of naar buiten gelekt. Ze waren enkel tijdelijk niet beschikbaar voor ons. Dat was voor ons echter reden genoeg om onze functionaris voor gegevensbescherming aangifte te laten doen bij de gegevensbeschermingsautoriteit. Tegelijkertijd hebben we, in samenwerking met onze IT-partner, een aantal extra veiligheidsmaatregelen ingebouwd.

'Mijn Raster' – een digitaal cliëntenportaal

Sinds 2019 kunnen gebruikers of hun wettelijke vertegenwoordiger gebruik maken van het digitaal cliëntenportaal 'Mijn Raster'. Dit is een beveiligde online omgeving die de gebruiker inzage geeft in zijn dossier bij Het Raster.

Hiermee communiceren we op een efficiënte en transparante manier met onze gebruikers en het laat ons toe om onze administratie te vereenvoudigen.

Onze gebruikers kunnen online aanmelden en onmiddellijk een afspraak boeken bij een instroomcoördinator. Verder kunnen ze hun huidige status (aangemeld, wachtend op begeleiding, in begeleiding, ...) en gegevens over hun begeleiding raadplegen en tevredenheidsvragenlijsten invullen. In de toekomst zullen we tal van functionaliteiten toevoegen aan dit portaal.

Financiën

Met een degelijk financieel beleid garanderen we dat Het Raster economisch en financieel gezond is, dat het een toekomstgerichte visie heeft en de nodige flexibiliteit aan de dag kan leggen om zich aan te passen aan de steeds sneller evoluerende economische, financiële en maatschappelijke omgeving.

Aanstelling commissaris ter controle van de jaarrekening

Bij de opmaak van de jaarrekening 2017 stelden we in 2018 vast dat Het Raster de criteria van een zeer grote vzw had bereikt waardoor we een commissaris dienen aan te stellen voor de controle van de jaarrekeningen 2018-2019-2020. De Algemene Vergadering stelt het kantoor Callens, Pirenne, Theunissen, aan. Een kantoor met ruime ervaring in onze sector. De controle van de jaarrekening houdt in dat de commissaris een verslag uitbrengt waarin hij oordeelt over het getrouw beeld van de jaarrekening. De commissaris gaf een 'oordeel zonder voorbehoud'. De jaarrekening geeft een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van Het Raster. We durven te stellen dat onze goede administratieve organisatie en interne controle de beste garantie is tegen fouten en onvolkomenheden. We zullen hier dan ook blijvend aandacht aan schenken.

Financiële inspectie

Zorginspectie houdt in Vlaanderen toezicht op alle zorgvoorzieningen uit het domein Welzijn, Volksgezondheid en gezin. Zij ziet erop toe dat regelgeving wordt nageleefd en dat overheidsmiddelen rechtmatig en transparant besteed worden. In het voorjaar van 2019 wordt ook Het Raster geïnspecteerd voor het boekjaar 2017 waarbij de boekjaren 2016 en 2015 als vergelijkingsbasis worden genomen. De vorige inspectie dateerde al van 2015. Uit de financiële analyse blijkt dat liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit zeer goed zijn. Besluitend stelt Zorginspectie dat de financiële rapportering een getrouw beeld geeft van de financiële situatie van Het Raster, dat er geen financiële problemen zijn en dat die op korte termijn ook niet worden verwacht.

Vooruitblik op 2020 en de verdere toekomst

We verwachten dat onze omgeving de komende vijf jaar razendsnel en zeer ingrijpend zal (blijven) veranderen. Terwijl de sector nog volop bezig is om zich te organiseren op de invoering van de persoonsvolgende financiering (PVF) meerderjarigen, wordt de PVF minderjarigen in ijltempo uitgewerkt. De minderjarigenzorg zal de komende jaren van langzaam meer evolueren naar een intersectoraal gebeuren. Onze subsidiërende overheid, het VAPH, zal opgaan in een nieuw agentschap 'Zorg'. De zorg in Vlaanderen wordt grondig gereorganiseerd in eerstelijnszones en in zorgregio's. We zullen ons aanbod binnen RTH verder moeten uitbouwen, meegaan in nieuwe kansen zoals 'Eén gezin, één plan' en 'Globale Individuele Ondersteuning (GIO)', ons aanbod voor volwassenen met een persoonsvolgend budget verder uitbouwen, ons organiseren op de zorgvernieuwing bij de minderjarigen, ons afstemmen op de nieuwe organisatie van de zorg in Vlaanderen en we zullen in een relatief nieuwe omgeving oog moeten blijven hebben voor onze naambekendheid en daar zullen de sociale media ongetwijfeld een nog veel belangrijkere rol in gaan spelen.

De nieuwe regeerverklaring en de beleidsnota van minister Beke zetten de deur open voor commercialisering van de zorg. Het lijkt geen twijfel dat meer zorgaanbieders zich op onze doelgroep gaan richten. Dat is misschien goed voor onze cliënten, maar wij zullen moeten zorgen dat we ons blijven onderscheiden door onze deskundigheid en specialisering. Dat blijft onze grote troef! Alleen dan kunnen we onze huidige hoge standaard aan zorg blijven bieden en alleen zo kunnen we het aanpassingsvermogen van onze organisatie garanderen. Het regeerakkoord stelt ook dat er meer resultaatgericht zal moeten worden gewerkt, dat effectiviteit meer moet worden aangetoond en dat de financiering daarvan afhankelijk zal zijn. Dat betekent dat we nog meer zullen moeten inzetten op wetenschappelijk onderbouwde methodieken zoals video-home-training (VHT), ImPACT, een trainingsprogramma voor ouders van

jonge kindjes, en hopelijk binnenkort ook GIO. Goed dat we nu al samenwerken met de academische wereld en dat we via de Liga Autisme Vlaanderen beroep kunnen doen op een wetenschappelijk medewerker autisme. Strategische VTO, opleiding van nieuwe werknemers, een doordacht draagkrachtbeleid, een aantrekkelijke en stimulerende werkomgeving, ... het zal de komende jaren alleen maar belangrijker worden.

Misschien wel de duidelijkste tendens is het verder doortrekken van het burgerschapsparadigma. Personen met een beperking moeten volop kunnen participeren aan de maatschappij. En daar is de maatschappij nog niet altijd klaar voor. Wij werken nu al hard aan een autismevriendelijk Vlaanderen, denk maar aan onze outreach en Praktijkgerichte Vorming Autisme, aan onze inclusieve kampen, aan GIO, aan 'De wereld in mijn hoofd', aan onze publicaties, aan de autismechat en het congres van de Liga, maar ongetwijfeld wordt dit dé uitdaging voor de toekomst. Nieuwe projecten die we zullen ontwikkelen zullen telkens tegen het licht van inclusie en participatie worden gehouden. Dat zal bijvoorbeeld ook zo zijn bij R NXT LVL, onze module ter ondersteuning van jongvolwassenen bij hun overgang naar hogere studies, naar werk of naar wonen. En dat betekent meteen ook dat we goed zullen moeten (blijven) samenwerken met de natuurlijke omgeving van onze cliënten (wonen, werk, kinderopvang, onderwijs, ...) en met reguliere diensten. Wij zijn er ook voorstander van om onze investeringen in de Liga de komende jaren op te drijven.

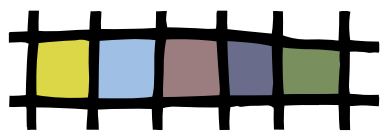
De laatste 10 jaar is de ondersteuning van mensen met een handicap geëvolueerd van aanbod- naar vraaggestuurd. Steeds meer vragen gebruikers dat de ondersteuning is aangepast aan hun eigen situatie. Geen vast pakket, maar een individueel antwoord op soms heel persoonlijke ondersteuningsvragen. En ook daar zullen we op moeten inspelen. We kunnen onze huidige zorgpakketten nog verder flexibiliseren en een thematische invulling geven. We zoeken naar manieren om de cliënt nog meer inspraak te geven in zijn begeleiding.

De nieuwe Vlaamse Regering kampt al meteen met ernstige budgettaire problemen. Er moet drastisch bespaard worden. In de kinderbijslag, in jongerenwelzijn, op de woonbonus, in de dienstencheques, maar ook in onze sector. Er komt de volgende vijf jaar geen indexering van onze werkingsmiddelen, de vergunde zorgaanbieders moeten 25 % van hun subsidies inleveren en er is maar heel weinig geld voorzien voor nieuw beleid. Daarenboven wil deze regering 'een realistisch perspectief geven aan mensen met de meest prioritaire zorgvragen'. Hiertoe zullen ingrijpende

bijkomende besparingen nodig zijn. Het lijkt geen twijfel dat we het zullen moeten doen met minder middelen. We zullen onze middelen dus weloverwogen moeten inzetten zodat we onze doelen zoveel mogelijk bereiken. We zullen dus de komende jaren moeten zorgen dat we verder gaan op het pad van performante bedrijfsprocessen, juiste investeringen en een gezond financieel beleid.

Tenslotte is een woord van dank op zijn plaats. Dank aan alle medewerkers van Het Raster; hun engagement en werklust is de drijvende kracht van Het Raster. Dank aan onze bestuurders voor hun daadkracht en wijsheid. Dank aan al onze partners in de zorg, het VAPH en alle mensen en organisaties die Het Raster in 2019 financieel hebben gesteund; dankzij hen kunnen wij onze plannen waarmaken. Dank aan al onze cliënten die hun vertrouwen in ons stellen en ons steeds weer uitdagen om het beste in onszelf naar boven te halen. Alleen daardoor kunnen we doen waarvoor we bestaan: mee bouwen aan een kwaliteitsvol leven in een open samenleving voor elke persoon met autisme en zijn omgeving!

**Dankzij iedereen die meewerkt,
kunnen we doen waarvoor we bestaan:
mee bouwen aan een kwaliteitsvol
leven in een open samenleving voor
elke persoon met autisme en zijn
omgeving!**

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

Het Raster vzw
Boomsesteenweg 510A
2020 Antwerpen
Tel 03 830 35 89
info@hetraster.be

www.hetraster.be